

BIJLAGE 1. Uitgebreide toelichting op de decembercirculaire 2023

Deze bijlage hoort bij Raadsinformatiebrief uitkomsten decembercirculaire 2023 gemeentefonds.

Inleiding

De raadsinformatiebrief bevat een korte samenvatting van de uitkomsten van de decembercirculaire 2023 voor de gemeente Goirle. Deze bijlage bevat een uitgebreide toelichting.

Jaarlijks verschijnen meestal drie circulaire. Mei geeft de vertaling van de Voorjaarsnota van de Rijksoverheid, september van de vertaling van de Miljoenennota, december is op basis van de Najaarsnota en rondt het uitkeringsjaar zoveel mogelijk af.

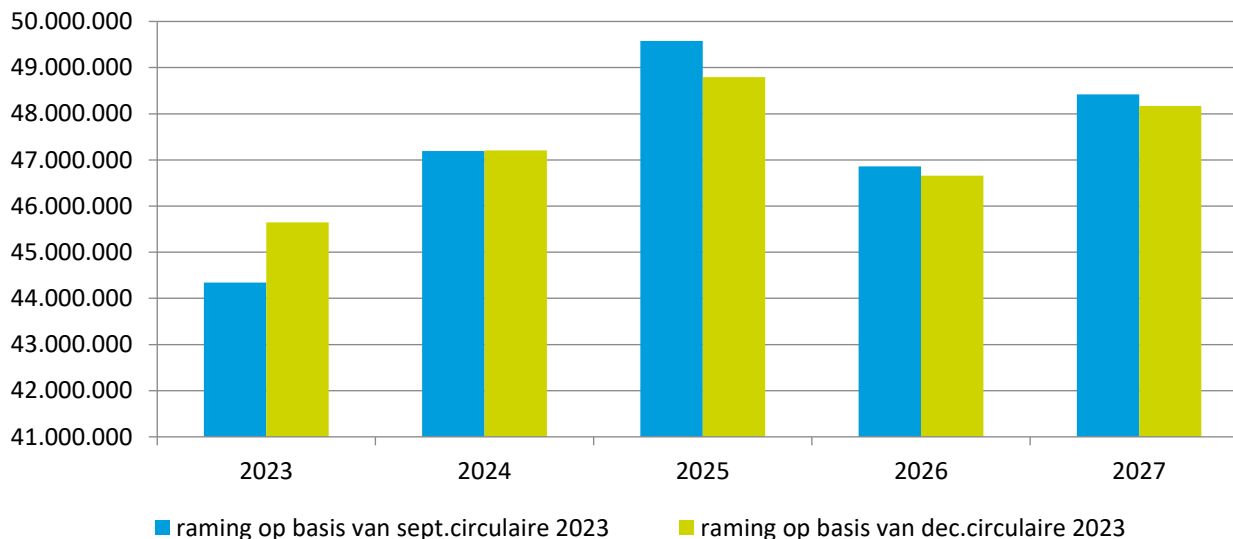
Omvang en verschil ten opzichte van vorige circulaire

Het verschil tussen deze decembercirculaire 2023 en de voorgaande septembercirculaire 2023 is als volgt:

(bedragen x € 1.000 / V=Voordelig N=Nadelig)

AU totaal	2023	2024	2025	2026	2027
raming op basis van dec.circulaire 2023	45.644 V	47.205 V	48.795 V	46.659 V	48.173 V
raming op basis van sept.circulaire 2023	44.341 V	47.192 V	49.581 V	46.858 V	48.421 V
verschil dec.circulaire 2023 t.o.v. sept.circulaire 2023	1.303 V	14 V	785 N	200 N	248 N

Grafische weergave totaalopbrengst dec.circulaire 2023 t.o.v. sept.circulaire 2023

Specificatie verschil ten opzichte van vorige circulaire

(bedragen x € 1.000)

	2023	2024	2025	2026	2027
Berekening beginstand	44.341	47.192	49.581	46.858	48.421
Uitkeringsfactor, algemeen					
Uitkeringsfactor 2024, uitkeren verdeelreserve		32			
Subtotaal:		32			
Uitkeringsfactor, ontwikkeling uitkeringsbasis					
Hoeveelheidsverschillen	327	241	131	19	-86
Uitkeringsfactor, ontwikkeling uitkeringsbasis	-227	-259			
Subtotaal:	101	-19	131	19	-86
Taakmutaties					
Basisregistratie Personen (BRP)	2				
Vrijval restant compensatieregeling Voogdij 18+	2				
Restant Hervormingsagenda Jeugd	1				
Subtotaal:	6				
IU/DU/SU					
Maatschappelijke begeleiding statushouders (DU)	57				
Einde lening inburgeringsplichtig (DU)	4				
Invoeringskosten Omgevingswet	163				
Uitvoeringskosten gebiedsgerichte aanpak	16				
Meerkosten Oekraïne sociaal domein	8				
Energietoelage	948				
Subtotaal:	1.196				
Stelposten					
Stelpost compensatie extra beleidsmaatregelen Jeugdzorg			-916	-218	-162
Subtotaal:			-916	-218	-162
Totaal verschil	1.303	14	-785	-200	-248
Berekening eindstand	45.644	47.205	48.795	46.659	48.173

Toelichting op de verschillen

A. Uitkeringsfactor, algemeen

Uitkeringsfactor 2024, uitkeren verdeelreserve

In de zogenaamde Verdeelreserve wordt het gedeelte van de algemene uitkering gereserveerd dat niet aan de gemeenten wordt uitgekeerd, maar apart wordt gehouden. De verdeelreserve dient om onverwachte effecten bij de meting van maatstaven op te vangen. Op het moment dat maatstaven definitief zijn of geen onverwachte ontwikkelingen meer kunnen doormaken (doorgaans 2 jaar later) valt de verdeelreserve vrij en wordt die alsnog aan gemeenten uitgekeerd.

Het vrijvallen van een gedeelte van de verdeelreserve 2024 (€ 20 van de € 40 miljoen) zorgt voor een positief effect op de uitkeringsfactor van 1 punt. Voor de gemeente Goirle is dit een eenmalige verhoging (voordeel) van € 32.000 in 2024. Hier tegenover ramen we geen lastenverhoging. Dit voordeel komt dus ten gunste van het begrotingssaldo 2024. We verwerken dit in de eerste bestuursrapportage 2024.

B. Uitkeringsfactor, ontwikkeling uitkeringsbasis

Hoeveelheidsverschillen

Stijging van de maatstafaantallen laat een groei zien van gemeenten op de desbetreffende maatstaven. De compensatie hiervoor in de algemene uitkering dient ter dekking van extra kosten van de zogenaamde areaaluitbreiding. Voor de gemeente Goirle bedraagt de bijstelling:

- in 2023 € 327.000
- in 2024 € 241.000
- in 2025 € 131.000
- in 2026 € 19.000
- in 2027 -€ 86.000

Ontwikkeling uitkeringsbasis

Tegenhanger van de compensatie voor hoeveelheidsverschillen is de ontwikkeling uitkeringsbasis. Doordat het gemeentefonds een communicerend vat is, worden de effecten van de hoeveelheidsverschillen over alle gemeenten verdeeld. Voor de gemeente Goirle bedraagt de correctie:

- in 2023 -/-€ 227.000
- in 2024 -/-€ 259.000

In het bijzonder geldt hiervoor aanvullend ook de volgende toelichting. Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) heeft recent actuele aantallen aangeleverd bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) voor de maatstaf Huishoudens met een laag inkomen met drempel. De actualisatie van de aantallen voor de maatstaf Huishoudens met een laag inkomen met drempel heeft gevolgen voor de uitkeringsfactor voor de jaren 2023 en 2024. Een stijging van de aantallen voor deze maatstaf zorgt voor een daling van de uitkeringsfactor. Door deze actualisatie daalt de uitkeringsfactor voor het jaar 2023 met 7 uitkeringspunten en voor het jaar 2024 met 8 uitkeringspunten.

De combinatie van hoeveelheidsverschillen en ontwikkeling uitkeringsbasis verwerken we op de stelpost areaaluitbreiding. Dit betekent dat deze bijstellingen geen invloed hebben op het begrotingssaldo. We verwerken dit in de eerste bestuursrapportage 2024.

C. Taakmutaties

In de decembercirculaire 2023 zijn de volgende taakmutaties opgenomen:

- Naheffing BRP 2022 -€ 2.000 eenmalig nadeel in 2023

- BRP experiment € 1.000 eenmalig voordeel in 2023
- BRP Logisch ontwerp € 3.000 eenmalig voordeel in 2023
- Vrijval restant compensatieregeling Voogdij 18+ € 2.000 eenmalig voordeel in 2023
- Restant Hervormingsagenda Jeugd € 1.000 eenmalig voordeel in 2023

Basisregistratie Personen (BRP) - naheffing 2022 / BRP-experiment / BRP - logisch ontwerp

- In verband met extra gebruik door gemeenten in 2022 wordt een aanvullende bijdrage doorbelast van € 1,1 miljoen. Voor de gemeente Goirle is dit een eenmalige verlaging (nadeel) van € 2.000 in 2023;
- In verband met een experiment waarbij gemeenten ingeschrevenen actief moeten informeren ontvangen gemeenten een incidentele vergoeding van in totaal € 0,8 miljoen voor de periode 2023-2026. Voor de gemeente Goirle is dit een eenmalige verhoging (voordeel) van € 1.000 in 2023;
- Gemeenten ontvangen een vergoeding van bijna € 1,9 miljoen in verband met extra kosten die zij maken in 2023 en 2024 als gevolg van aanpassingen aan het logisch ontwerp van de BRP. Voor de gemeente Goirle is dit een eenmalige verhoging (voordeel) van € 3.000 in 2023.

Hier tegenover ramen we geen lastenverhoging. Het gesaldeerde kleine voordeel van € 2.000 komt ten gunste van het jaarresultaat 2023.

Vrijval restant compensatieregeling Voogdij 18+

Binnen de integratie-uitkering Voogdij 18+ resteert nog een budget van € 2,1 miljoen, als gevolg van aanvullend toegekende loon- en prijsontwikkeling. Dit resterend budget is in 2023 niet nodig voor de compensatieregeling en wordt zoals gebruikelijk overgeheveld naar de algemene uitkering. Voor de gemeente Goirle is dit een eenmalige verhoging (voordeel) van € 2.000 in 2023. Hier tegenover ramen we geen lastenverhoging. Dit kleine voordeel komt ten gunste van het jaarresultaat 2023.

Restant Hervormingsagenda Jeugd

In de septembercirculaire 2021 is voor 2022 door het kabinet € 1,314 miljard beschikbaar gesteld ter compensatie van tekorten in de jeugdzorg. Op dat moment is, na overleg met de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), besloten om hiervan € 9 miljoen over te hevelen naar de begroting van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport ten behoeve van de uitvoering van de hervormingsagenda in 2022. Echter, het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft niet het gehele bedrag besteed. Het restant van bijna € 1,1 miljoen wordt daarom nu teruggeboekt naar de algemene uitkering van het gemeentefonds en verdeeld over de gemeenten. Voor de gemeente Goirle is dit een eenmalige verhoging (voordeel) van € 1.000 in 2023. Hier tegenover ramen we geen lastenverhoging. Dit kleine voordeel komt ten gunste van het jaarresultaat 2023.

D. Decentralisatie-uitkeringen

Maatschappelijke begeleiding statushouders

Conform artikel 18 van de Wet inburgering 2013 voorziet het college in de maatschappelijke begeleiding van inburgeringsplichtige asielmigranten en hun gezinsleden. Gemeenten ontvangen een aanvulling op de middelen die zij hiervoor reeds ontvangen hebben. In totaal gaat het om een bedrag van € 8.086.440 (3.412 personen * € 2.370). Zie ook paragraaf 3.2.10 van de septembercirculaire 2022. Voor de gemeente Goirle is dit een eenmalige verhoging (voordeel) van € 57.000 in 2023. Dit voordeel komt tot uiting in de jaarstukken 2023 maar we zetten het in 2024 in voor de begeleiding van inburgeraars die eerder ten onrechte niet waren meegenomen in de tellingen. We gaan controleren of deze personen inderdaad geen

begeleiding gehad hebben. Als ze geen begeleiding hebben gehad, gaan we met de betreffende personen in gesprek om alsnog begeleiding in te zetten. We verwerken dit in de eerste bestuursrapportage 2024.

Einde lening inburgeringsplicht

Uit de verzamelbrief inburgering 2023-6 van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid is gebleken dat het aantal inburgeraars dat tot de ELIP-groep behoort, in de loop van dit jaar tegen de verwachting in is gestegen. Daarom heeft de minister besloten om voor de komende jaren extra middelen voor deze doelgroep beschikbaar te stellen. Hiervan komt € 1,1 miljoen in 2023 beschikbaar. Dit bedrag wordt in de decembercirculaire toegekend en is over gemeenten verdeeld. Voor de gemeente Goirle is dit een eenmalige verhoging (voordeel) van € 4.000 in 2023. Hier tegenover ramen we geen lastenverhoging. Dit kleine voordeel komt dus ten gunste van het jaarresultaat 2023. Bij de gemeente Goirle zien we een stijgende lijn in de aanvragen vanuit inburgeraars die tot de ELIP-groep behoren. Deze lijn zet zich voort in 2024. Wanneer dit in 2024 resulteert in meerkosten dan komen we hier tijdens de bestuursrapportage op terug.

Invoeringskosten Omgevingswet

Voor het bereiken van de doelen van de Omgevingswet ontvangen de partijen in 2023 € 103 miljoen, zodat ze in hun transitie kunnen zorgdragen dat ze aangesloten, geoefend en ingeregeld zijn en voldoen aan de in de Omgevingswet gestelde eisen. Voor de gemeente Goirle is dit een eenmalige verhoging (voordeel) van € 163.000 in 2023. Dit voordeel komt tot uiting in de jaarstukken 2023 maar we zetten het nog in voor de verdere transitie. Daartoe voegen we het toe aan het projectbudget wat in de reserve overgehevelde budgetten is geparkeerd. We verwerken dit in de eerste bestuursrapportage 2024.

Uitvoeringskosten gebiedsgerichte aanpak

Deze decentralisatie-uitkering is een bijdrage in de gemaakte kosten vanuit gemeenten voor hun bijdrage aan gebiedsprogramma's in 2023. De bijdrage aan gemeenten bedraagt in totaal € 10 miljoen. Voor de gemeente Goirle is dit een eenmalige verhoging (voordeel) van € 16.000 in 2023. Dit voordeel komt tot uiting in de jaarstukken 2023 maar we zetten het in 2024 in voor aanvullende uitvoeringskosten. We verwerken dit in de eerste bestuursrapportage 2024.

Meerkosten Oekraïne sociaal domein € 20,2 miljoen in 2023.

Onderdeel van bestuurlijke afspraken was om bij een langer verblijf van ontheemden zowel het gemiddeld aantal opgevangen ontheemden per gemeente per jaar (Q) als de gemiddelde zorgkosten per ontheemde (P) periodiek te gaan onderzoeken en mee te wegen in het te verdelen bedrag per jaar. Het CBS heeft -net als in 2022- een maatwerktablettel aangeleverd, die gebruikt is als basis voor een objectieve verdeling per gemeente. Met de CBS gegevens kan het gemiddeld aantal opgevangen ontheemden per gemeente per jaar (Q) worden vastgesteld. De werkelijke zorgkosten per ontheemde konden in 2022 nog niet worden vastgesteld, omdat er nog geen gegevens beschikbaar waren van de werkelijke kosten. Daarom werd voor het eerste jaar uitgegaan van een raming. In 2023 konden de gemiddelde zorgkosten per ontheemde (P) wel worden vastgesteld aan de hand van een extern onderzoek onder Nederlandse gemeenten uitgevoerd in opdracht van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de VNG.⁴ De meest actuele P en de Q tezamen levert voor 2023 een te verdelen bedrag op van € 20,2 miljoen dat objectief verdeeld is naar rato van het aantal opgevangen ontheemden per gemeente. Voor de gemeente Goirle is dit een eenmalige verhoging (voordeel) van € 8.000 in 2023. Omdat het Oekraïne-budget 2023 voor Goirle al meer dan toereikend is hoeven hier tegenover geen extra lasten geraamd te worden. Dit voordeel komt ten gunste van het jaarresultaat 2023.

Energietoeslag

De grootste mutatie van de decentralisatieuitkeringen betreft de Energietoeslag. Gemeenten ontvangen in 2023 eenmalig € 867,5 miljoen om mensen met een laag inkomen te ondersteunen bij het voldoen van de

energierekening. Van de € 867,5 miljoen wordt € 15,5 miljoen verdeeld op grond van de verdeelherstelactie 2022, waarmee gemeenten die in 2022 nadeel hadden van de gehanteerde verdeelsystematiek een aanvulling ontvangen. Voor de gemeente Goirle is dit een eenmalige verhoging (voordeel) van € 948.000 in 2023. Deze aanvulling wordt ingezet om zoveel mogelijk inwoners van de gemeente Goirle, die te maken hebben met energiearmoede, te helpen. In 2023 is de aanvulling aan de inwoners die ambtshalve recht hebben op de energietoeslag uitgekeerd, ongeveer € 557.000. Het restant komt als voordeel tot uiting in de jaarstukken 2023 en zetten we in 2024 in voor de inwoners die de aanvulling aanvragen. We verwerken het nog te besteden deel 2024 in de eerste bestuursrapportage 2024.

Stelposten

Stelpost compensatie extra beleidsmaatregelen Jeugdzorg

Bij de meicirculaire 2023 is de opbrengststelpost compensatie extra beleidsmaatregelen jeugdzorg vanaf 2025 te hoog geraamd. Na de noodzakelijke bijstelling resteren de volgende stelposten voor compensatie extra beleidsmaatregelen jeugdzorg:

(bedragen x € 1.000)

	2023	2024	2025	2026	2027
Stelpost compensatie extra beleidsmaatregelen Jeugdzorg	0	0	0	297	221

Het betreft hier stelposten verband houdend met extra beleidsmaatregelen in de jeugdzorg in aanvulling op de huidige hervormingsagenda. Die middelen worden door het Rijk pas daadwerkelijk toegevoegd aan de algemene uitkering na het advies van de deskundigencommissie en de besluitvorming daarover.